

Yaakov and His Wives

בראשית כז

1

³⁰No sooner had Jacob left the presence of his father Isaac—after Isaac had finished blessing Jacob—than his brother Esau came back from his hunt. ³¹He too prepared a dish and brought it to his father. And he said to his father, “Let my father sit up and eat of his son’s game, so that you may give me your innermost blessing.” ³²His father Isaac said to him,

וַיְהִי כַאֲשֶׁר כָּלָה יַעֲקֹב לְבָרֵךְ אֶת-יִשְׂעָקָב וַיְהִי אַךְ יָצָא יַעֲקֹב וַיֵּעָקֹב מֵאֵת פְּנֵי יַעֲקֹב אָבִיו וַעֲשׂוֹ אָחִיו בָּא מִצֹּדוֹ: וַיַּעַשׂ גֹּסֶד הוּא מִטְעָמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יְיָקָם אָבִי וַיֹּאכַל לֵב מִצֹּד בְּנִי בַעֲבַר תְּבַרְכֵנִי נַפְשֶׁךָ: וַיֹּאמֶר לוֹ יַעֲקֹב אָבִיו מִי-

בראשית ג

2

²²And the LORD God said, “Now that the man has become like one of us, knowing good and bad, what if he should stretch out his hand and take also from the tree of life and eat, and live forever!” ²³So the LORD

בְּ וַיֹּאמֶר וַיְהוֹה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאָחַד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע וְעַתָּה פֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם: וַיִּשְׁלַחֵהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגִּן-עֵדֶן לְעַבֵּד אֶת-הָאָדָמָה

בראשית יט

3

the Moabites of today. ³⁸And the younger also bore a son, and she called him Ben-ammi;^c he is the father of the Ammonites of today.

הַיּוֹם: וְהַצְעִירָה גַם-הוּא יָלְדָה בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בְּרַעְמִי הוּא אָבִי בְנֵי-רַעְמוֹן עַד-הַיּוֹם:

בראשית לז

4

brought bad reports of them to their father. ³Now Israel loved Joseph best of all his sons, for he was the child of his old age; and he had made him an ornamented tunic.^a ⁴And when his brothers saw that their father loved him more than any of his brothers, they hated him so that they could not speak a friendly word to him.

יֹסֵף אֶת-דִּבְרֵתֶם רָעָה אֶל-אָבִיהֶם: וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת-יֹסֵף מִכָּל-בָּנָיו כִּי-בְרִי-יָקִים הוּא לוֹ וַעֲשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פָּסִים: וַיִּרְאוּ אָחָיו כִּי-אֶהָב אָבִיהֶם מִכָּל-אָחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכֹלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלֵם: וַיַּחֲלֵם יֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגִּד לְאָחָיו וַיֹּזְכְּרוּ

שמואל א פרק ב

5

all offerings by fire of the Israelites. ²⁹Why, then, do you ^kmaliciously trample upon the sacrifices and offerings that I have commanded?^k You have honored your sons more than Me, feeding on the first portions of every offering of My people Israel.^l ³⁰Assuredly—declares the LORD, the

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לִמָּה תִבְעֹטוּ בִּזְבָחִי וּבִמְנַחְתִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מֵעוֹן כָּט וַתִּכְבְּדוּ אֶת-בְּנֵיכֶם מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מִרְאשִׁית כָּל-מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי: לָכֵן נָאִים יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר אֲבֹרְתִי לְ

דברים כא

6

¹⁸If a man has two wives, one loved and the other unloved, and both the loved and the unloved have borne him sons, but the first-born is the son of the unloved one—¹⁶when he wills his property to his sons, he may not treat as first-born the son of the loved one in disregard of the son of the unloved one who is older. ¹⁷Instead, he must accept the first-born, the son of the unloved one, and allot to him a double portion^b of all he possesses; since he is the first fruit of his vigor, the birthright is his due.

עֲנִיתָהּ: כִּי-תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֲהוּבָה וְהָאֶחָת שְׂנוּאָה וַיִּלְדוּלוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וַיְהִי הֵבֶן הַבְּכֹר לְשִׂנְאָה: וְהָיָה בְיָוֶם הַנִּזְחָלוֹ אֶת-בְּנָיו אֶת אֲשֶׁר-יְהִיָּה לוֹ לֹא יִזְכֵּר לְכַבֵּד אֶת-בְּנֵי-הָאֲהוּבָה עַל-פְּנֵי בְךָ יְיָ הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר: כִּי אֶת-הַבְּכֹר בְּנֵי-הַשְּׂנוּאָה יָצִיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכָל אֲשֶׁר-יִמְצָא לוֹ בִּיהוּא רִאשִׁית אָנֹכִי לוֹ מִשְׁפָּט הַבְּכֹרָה: כִּי-יְהִיָּה לְאִישׁ בֶּן כֹּוֹרֵד וּמוֹרָה אֵינְנוּ

7

רד"ק בראשית כט

(כט-ל) ויתן... ויבא גם אל רחל, כמו שבא אל לאה. ויאהב גם את רחל, להודיע כי גם לאה אהב אף על פי שלא בחר בה מתחלה לאשה. כיון שנשאת לו אע"פ שלא היה בכוונה, אהבה כמו שאדם אוהב אשתו, אבל יותר אהב רחל. (לא) וירא ה' כי שנואה לאה, לא היה יעקב שונא אותה אבל היה אוהב אותה, אלא לפי שהיה אוהב את רחל יותר קרא ללאה שנואה, כלומר כנגד אהבתה של רחל היתה שנואה וכן האחת אהובה והאחת שנואה (דברים כא טו), ולפי שהיתה עלובה בעיניה שלא היתה אהובה כאחותה ראה ה' בעניה. [ויפתח את רחמה. ובאמרו ויפתח מלמד⁴⁵ שהיתה עקרה וה' פתח את רחמה]⁴⁶. ורחל עקרה, נשארה עקרה כמו שהיתה. וכבר כתבנו הטעם למעלה⁴⁷ למה היו האמהות עקרות.

8

מדרש רבא עא:ב

אלו היתה צדקת לא היתה מרמה באחותה! ר' חנין בשם ר' שמואל בר ר' יצחק אָמַר: כִּיּוֹן שָׂרָאָה אָבִינוּ יַעֲקֹב מַעֲשִׂים שְׂרָמַת לָאָה בְּאֲחוֹתָהּ נָתַן דַּעְתּוֹ לְגַרְשָׁהּ, וְכִיּוֹן שִׁפְקָדָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבָנִים, אָמַר: לֵאמֹן שֶׁל אֱלוֹ אֲנִי מְגַרֵּשׁ! וְיִבְסוּף

9

רשב"ם בראשית כט

(ל) ויאהב גם את רחל, וגם אהבה יותר מלאה, כלומר בא אליה וגם אהבה. רוב גם הפוכים כן בתורה. וכן וברכתם גם אותי (שמות יב לב), גם תברכו אותי. וכן [כי עתה] גם אותך הרגתי (במדבר כב לג), הנה לחצתי רגלך ונעשית שפי ופסח גם עדיין הייתי הורג אותך.

10

רמב"ן בראשית כט

(לא) כי שנואה לאה⁸⁰, [הנה לאה רמתה באחותה]⁸¹ גם ביעקב, כי אם נאמר שנהגה כבוד באביה שאחז בה והכניסה אליו ואל תמר בו, היה לה להגיד או לרמוז כי היא לאה, אף כי היתה מתנכרת כל הלילה, ולפיכך לא הכירה עד שראה אותה בבקר ולכן שנאה יעקב. והאלהים יודע כי להנשא אל הצדיק עשתה כן ורחם עליה, וכן אמרו בבראשית רבה⁸² כיון שראה יעקב מעשים שרמתה לאה באחותה נתן דעתו לגרשה, וכיון שפקדה הקב"ה בבנים אמר, לאמן של אלו אני מגרש. וזה טעם וירא אלהים, כי

חמל עליה שלא יעזבנה. ויש אומרים⁸³ כי שתיים נשים שהאחת אהובה מאד תקרא השניה שנואה כנגדה, כמו שאמר ויאהב גם את רחל מלאה, לא ששנאה, והיתה בושה בדבר וראה אלהים את עניה.